

BÁNYAI TAMÁS

Símaszk

Amikor Andrew Wojtek, a polák (ahogy kevés barátja gúnyolta) a délutáni órákban kinézett háza ablakán, már egyetlen hópihe sem hullott az égből. Három napon keresztül szünet nélkül havazott, vas-tag hótakaróval borítva a várost, amelyben szinte teljesen megbénult az élet, annak ellenére, hogy a főbb utakról folyamatosan takarították a havat, ott még a járdákat is lesózták az akadálytalan közlekedés érdekében.

Andrew nem győzött hálálkodni, amiért annak idején Cleveland keleti oldalán, a St. Clair Avenue-n vette meg szerény méretű, öreg családi házát. Ennek momentán azért tulajdonított jelentőséget, mert előző este benyakalta utolsó üveg Budweiser sörét, amire most ugyancsak megszomjazott. Nem volt elég előrelátó, nem számított háromnapos hóviharra, máskülönben legalább két láda sört tartalékoltna garázsának valamelyik polcán. A sör hiánya mindig heves ingerültséget váltott ki belőle. Most mégis inkább örült, hogy nem valamelyik mellékutcában lakik, ahonnan még egy négykerék meghajtású terepjáróval is bajos lenne kijutni a főútra, az ő lestrapált 1991-es Buickjával pedig egyenesen lehetetlen. Azt rögtön felmérte, hogy a garázból is csak akkor tud kitolatni, ha elhányja a havat a kocsifelhajtóról.

Szerencsére, gondolta, mindössze ötméteres útszakaszról van szó, s azt sem kell teljes szélességében megtisztítani, elég akkora útfelületről elkotorni a havat, hogy a kocsija elférjen rajta.

Nagyot sóhajtva lépett ki a házból, nem sok kedve volt a hólapátoláshoz. Egy rúd szalámiért nem is fogott volna hozzá, de a sör nélkülözését egész szervezete megszenvedte. Marokra fogta tehát a széles lapátot, és hozzáfogott a nemszeretem munkához. Negyedóra múltán bosszankodva állapította meg, hogy alig haladt valamit, s ha így folytatja, napestig se végez. Ráadásul a lélek is beléfagyott. Borostás arcát vörösre csípte az Erie-tó felől süvítő hideg szél. Hiába viselt meleg pulóverje fölött vastagon bélelt dzsekit, fejét hiába védte prémsapka, fedetlen arcának borostáin apró jég szemcsék csillogtak és fájdalmasan égtek a bőrét.

Szitkozódva dobta el a hólapátot, és visszament a házba. Ám a sörtelenség csak nem hagyta nyugodni.

Gyalog egyszerűbb lenne, gondolta, a járda úgy-amennyire járható, és az éjjel-nappal nyitva tartó fűszerület alig ötszáz méterre van a házától. Ha nyitva van! A gondolat felvillanyozta, s azonmód fel is

hívta a fűszerüzletet. A vonal túlsó végén hosszasan csörgött a telefon, és Andrew már-már feladta a reményt, amikor végre valaki beleszólt a telefonba. Az illető nem sokat teketóriázott, a nekiszegezett kérdésre azonnal rávágtá: igen, nyitva vannak, s ezzel már le is csapta a telefonkagylót.

Andrewnak csak ekkor jutott eszébe, elegendő készpénze sincs, a boltos meg nem fogad el hitelkártyát.

– A francba is! – káromkodta el magát hangosan, miközben máris a megoldáson törte a fejét. – A bank! – vidult fel rögtön –, alig egy sarokra van a fűszerüzlettől. Már tárcsázta is a bank számát, s örömeiben nagyot kurjantott, amikor megtudta, a bank is nyitva tart öt óráig.

Igyekeznia kell, sürgette magát, ha még időben oda akar érné. Indulni készült, ám felöltött benne az odakint eltöltött negyedóra. A síkos járdán még csak elcsúszkál valahogy a bankig meg a fűszerüzletig, de valamivel az arcát is védeni kéne az Északi-sarktól egészen idáig tomboló fagyos szélről, ha nem akarja, hogy már a szomszéd ház előtt jégcsapok lógnanak a bajszárol. Rövid töprengés után felrémlt előtte, hogy van valahol egy símaszkja, amit még évekkor elzárta vásárolt egy tervezett sítúrára, amiből végül nem lett semmi, ám a vastag pamutból készült fekete arcvédő megmaradt, ott kell lennie valahol a sosem használt sílécek közelében a garázs egyéb limlomjai között.

Nem kellett sokáig keresgélne. Amint megtalálta, máris a fejére húzta a fekete símaszket, fölébe nyomta a prémsapkát, magára öltötte ismét a vastagon bélelt dzsekit, felhúzta kesztyűjét, és kilépett a házból.

Jeges, hóbuckák tarkította járdán bukácsolt. Minél jobban igyekezett, annál elővigyázatlanabb lett. Orra bukott egy keményre dermedt hókupacban, s hiába nézett kitarítván a lába elé, kétszer is megcsúszott a jégen, kis híján a nyakát törve. Második alkalommal a vállá is megrándult, ahogy támasztékot keresett a földön. De még a sajgó fájdalom sem készítette nagyobb óvatosságra, hiszen sietnie kellett, mert vészesen közeledett a bank zárásának ideje.

Az utolsó percben ért oda zihálva, fújtatva. Olyannyira kapkodta a levegőt, hogy a rácsos pénztárlablak elé lépve képtelen volt akár egyetlen szót is kipréselni a száján. Szavak helyett egy ötven dollárról kiállított csekket helyezett a pénztáros kisasszony orra elé. Nagy sietségében elkerülte figyelmét egy jelentéktelen apróság. A csekket ugyanis nyomtatott oldalával lefelé fordítva rakta a pultra.

A fiatal nő előbb az üresnek látszó papírlapra meredt, majd az előtte álló alakra emelte tekintetét. A látványtól elszörnyedt, székében ijedten hátradőlt, és mindkét karját a levegőbe emelte olyanformán, ahogy a fegyvertelen katonák adják meg magukat az ellenségnek. Miután Andrew egy szót sem szólt hozzá, csak állt a pult előtt változatlanul lihegve, a nő, rémülettől tágra kerekedett szeméit le sem véve a polákról, lassan leengedte karjait, és matatni kezdett a pult alatt. Alig néhány másodperc múlva bankjegyeket rakott ki az álmélkodó Andrew elé.

A polák szájátva meredt a bankjegyekre. Egész életében nem látott egy halomban ennyi pénzt. Noha végre kifújta magát, most a meglepetéstől nem tudott szóhoz jutni. Az eléje tárulni látvány másodpercekre megbénította. Észbe kapva végül, jobb kezével félre akarta tolni a csekkjét eltakaró bankjegyhalmazt, amikor a háta mögöl valaki erélyesen rákiáltott.

– Ne mozduljon! Mindkét kezét emelje fel és kulcsolja a tarkójára!

Andrew a hang irányába akart fordulni, de egy határozott és durva figyelmeztetés megállította.

– Tegye, amit mondtam! Egy rossz mozdulat és lövök.

Ösztönösen engedelmeskedett a felszólításnak.

– Úgy – hallotta ismét a szigorú hangot –, és most szép lassan forduljon meg.

Andrew megfordult, és elállt a lélegzete.

Három rendőr szegezte rá a fegyverét lövésre készen. A parancsoló hang gazdája ott állt vele szemben, alig két lépésre tőle, feszült arcáról sugárzott az elszántság.

– Lépjen előre! – utasította a marcona rendőr, és Andrew ellépett a pénztárpulttól.

Abban a pillanatban a két másik, oldalt álló egyenruhás letámadta, s még mielőtt észbekapott volna, érezte, hogy hátracsavart csuklójára bilincset kattintanak. Tiltakozni akart, de a fegyverét kitartóan feléje irányító rendőr ráüvöltött:

– Kuss! Később jártasd a szádat.

Néhány perc múlva már egy rendőrautóban ült, két hallgatag zsaru fogta közre. Az autó szirénázva lódult meg.

– Hova visznek? – kérdezte Andrew megilletődve, de nem kapott választ, hiába forgatta fejét segélykérően egyik rendőrrel a másikra.

Nemsokára megállt a rendőrautó, a sziréna is elhallgatott, és Andrew-t durván kiráncigálták a kocsiból. A rend markáns őrei két oldalról megragadták, és vonszolták magukkal egy épületbe. Alig léptek be az ajtón, izgága riporter ugrott eléjük, s kattogtatni kezdte fényképezőgépét, mígnem a rendőrök félrelökték az útból. Egy tágasabb szobába érve rápréselték a polákat egy íróasztal elé helyezett székre, és kétoldalt lecövekelték mellette. Az íróasztal túloldaláról egy középkorú, civil ruhás férfi tekintett rá kaján vigyorral a szája szegletében.

– Vedd le róla ezt a maskarát – szólt az egyik rendőrhöz, mire az lekapta a polákról a prémsapkát, s egy határozott mozdulattal letépte fejéről a fekete símaszket is.

– Egy kis dohány kellett volna, mi? – érdeklődött a civil ruhás tettetett megértéssel.

– Persze, sóherek vagyunk, a lóvé meg ott hever a bankban, csak el kell hozni. Odanyomunk egy cetlit a kisasszony orra alá, aztán már csak arra várunk, hogy kirámozzák elénk a bankókat. Besöpörjük, és usgyi. Máris meg van oldva minden gondunk. Így képzelted, ugye?

Andrew végre összeszedte magát, és megszólalt.

– Valami félreértés lehet, én azért mentem a bankba...

– Hogy dohányt vegyél magadhoz.

– Igen, ez igaz, de nem úgy, ahogy maguk elképzelik.

– Persze hogy nem úgy. A mi beszűkült fantáziánkkal el sem tudjuk képzelni, hogy valaki ne úgy akarjon pénzt venni magához. Betokosodott felfogásunk szerint símaszkkal is azért takartad el a pofádat, nehogy valaki elaléljon a becsületes ábrázatod láttán.

– Kérem, higgye el...

– Már hogyan hinném! Én a papnak is elhiszek mindent, veled sem fogok kivételt tenni. Meséld el szépen, hogyan is képzelted el ezt az egyszerű pénzbeszerzést. Feltételezem, csupán kölcsönt akartál felvenni, rövid időre persze, csak addig, amíg meg nem száll a munkakedv, s majd amikor melózni fogsz, apránként visszafizeted. Valahogy így gondoltad, ugye?

– Képzelden, amit akar, én akkor sem... – jött volna meg egy kissé Andrew bátorsága, ám az asztal mögött kevélyen trónoló férfi ujjának egy mozdulatával csendre intette, mert az íróasztalán megszörrent a telefon.

A civil ruhás füléhez emelte a telefonkagylót, és meglehetősen hosszú ideig hallgatott, miközben arcának mimikája széles skálán reagált a hallottakra. Előbb csak a szemöldökét húzta fel, majd a szája fittyedt le elégedetlen grimaszba, végül egy hangos sóhaj

kíséretében helyére akasztotta a kagylót. Pár másodpercig kesernyés ábrázattal szemléltette Andrew-t.

– Vegyétek le róla a bilincset – szólt a polákok közrefogó rendőrökhöz. Csalódottan folytatta: – Úgy látszik, ez nem a mi emberünk.

Ezek után Andrew-hoz intézte szavait.

– Maga egy nagy marha a pénztárossal együtt. Mind a ketten megérdemelnék, hogy síttre vágják magukat, amiért feleslegesen ugráltatnak minket. Legközelebb, ha pénzt akar kivenni a számlájáról, lehetőleg ne símaszkban keresse fel a bankot. Tudja, az ilyen jelmez rossz emlékeket idéz fel a hülye bankárokból, és legközelebb még maga is csúnyán pórul járhat. Ezúttal szerencsésen megúszta, de elég lett volna egy rossz mozdulat ahhoz, hogy helyettünk a hullaszállítók hozzák el a bankból.

Andrew a csuklóit tapogatta, s közben megértően bólogatott.

– Elmehet – mondta a civil ruhás rendőr. – Részemről be van fejezve az ügye.

Andrew felkapta a fejét, és most már bátran az asztal mögött ülő férfi szemébe nézett.

– Részemről nincs – mondta határozottan. – Fogalmam sincs, hova hoztak és hogyan kerülök innen haza. Ha már voltak olyan kedvesek, hogy berángattak ide, akkor talán haza is vihetnének.

A civil ruhás férfi elképedt, látszott rajta, pimaszságnak tartja a kérést, és legszívesebben páros lábbal rúgná ki delikvensét. De uralkodott magán.

– Vigyétek haza – utasította a két rendőrt, akik most készségesen segítették fel Andrew-t a székről.

Ez alkalommal nem kapcsolták be a szirénát, amikor a rendőrautó elindult. Alig hagyták el a rendőrség épületét, a vezető mellett ülő rendőr nevetve fordult hátra.

– Maga aztán nagy franc – mondta. – Szépen behúzta a főnökünket a csőbe.

– Az a baj magukkal, hogy túlságosan izgágák. Ördögöt látnak ott is, ahol angyalok vannak vetítve a falra. Hanem azt mondják meg nekem, miből vegyek én most sört magamnak? A bank már bezárt, a csekkem ott maradt, és egy fitying sincs nálam.

Az elöl ülő két rendőr összenézett.

– Nézd már – mondta most a sofőr –, szomjas a barátunk, és nincs egy kanyija sem.

– Talán segíthetünk rajta – felelte a másik. – Szépen bekevert a főnöknek. Ennyit már csak megérdemel.

A fűszerüzletnél megálltak, s a főnökén kárörvendő zsarú kiugrott a kocsiból. Egy doboz Coors sörrel tért vissza, s egy nagyvonalúnak szánt vigyor kíséretében odanyújtotta Andrew-nak.

Andrew-nak éppen a vakuját villogtató riporterrel járt az esze, s azon töprengett, mitévő legyen, ha másnap megjelenik a róla készült fotó az újságban. Megmarkolta a sörösdobozt, anélkül, hogy egy pillantást vetett volna rá. Azt már csak akkor vette szemügyre, amikor a háza előtt kitéssékeltek a rendőrautóból.

Öklét rázta a távolodó rendőrautó után, és hangosan káromkodott.

– Rohadt zsaruk! Kiszúrtátok a szemem egyetlen árva doboz sörrel, és még csak nem is Budweiser. Barmok! Ráadásul a símaszkomat sem adtátok vissza.

Bosszúsan kortyolt a sörből, s csupán az vigasztalta, hogy időközben rájött, fényképét nyugodtan lehozhatja bármelyik újság, a símaszkban úgysem ismeri fel senki.

Ünnepek 1, 2001

